

TÜRK DİL KURUMU

15-17 Şubat 1963 günlü

YÖNETİM KURULU TOPLANTISI

Tutanak Özeti

Toplantıda bulunanlar: Dr. Mehmet Ali Ağakay, Prof. Dr. Gündüz Akıncı, Ömer Asım Aksoy, M. Sunullah Arısoy, Prof. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu, Salâh Birsel, Prof. Dr. Sadettin Buluç, Recai Cın, Ord. Prof. İlhami Cıvaoğlu, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Hikmet Dizdaroğlu, Baha Dürder, Tahir Nejat Gencan, Enver Naci Gökşen, Uluğ İğdemir, Doç. Dr. Zeynep Korkmaz, Ağâh Sırrı Levend, Sami N. Özerdim, Prof. Dr. Melâhat Üzgu, Cahit Öztelli, Dr. Mehmet Tuğrul, Naim Tirali,

Toplantıda bulunmayanlar : Oktay Akbal, Prof. Dr. Uluğ Bahadır Alkım, Prof. Dr. Ahmet Ateş, Prof. Dr. Selâhattin Batu, Behçet Kemal Çağlar, Prof. Enver Ziya Karal, Samim Kocagöz, Prof. Dr. Hasibe Mazlıoğlu, Prof. Dr. Samim Sinanoğlu, Doç. Dr. İsmet Sungurbey, Haldun Taner, Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin.

Özrünü bildirenler : Prof. Dr. Uluğ Bahadır Alkım, Samim Kocagöz, Haldun Taner, Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin.

Başkan : Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu.

İkinci Başkan : Ord. Prof. İlhami Cıvaoğlu.

Birinci Birleşim-Birinci Oturum

15 Şubat 1963

cuma saat: 10.30

1- Çoğunluk olduğu görüldüğünden Başkan Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu toplantıya açtı. Yönetim Kurulu'nun 27-29 Eylül 1962 günlü geçen toplantısının tutanak özeti okunarak kabul edildi.

2- Genel Yazman'ın açıklamaları okundu.

Eina bölümünde :

- a) Bakır kaplamalı çatının onarımı,
- b) Kitaplığa eklenecek odanın raflanması,
- c) Depoların raflanması,

giderleri onaylandı.

Görevliler bölümünde :

- a) Daktilo Yurdanur Püsküllüoğlu'nun 13.12.1962 gününden başlayarak aylığının 800.- liraya çıkarıldığı,
- b) Kaloriferci İshak Aktaş'ın 1.11.1962 gününden başlayarak aylığının 500.- liraya çıkarıldığı,
- c) Açılan gece bekçiliği görevine Ali Rıza Altinkulân'ın 16.11.1962 gününden başlayarak 300.- lira aylık ve zamları ile atandığını bildiren Yürütme Kurulu kararları oya sunulup kabul edildi.

ç) Gramer Kolunda gündelikte çalışmakta olan Ayhan Yüksel'e, Kurultaydan alınacak bir memur kadrosuna nakledilmek üzere, geçici olarak uzman kadrolarından birinin verilmesi,

d) Yürütme Kurulu'nca, genel tutumu gözönünde tutularak aynıyat saymanlığı görevinden alınması kararlaştırılan Sabit Paylı'nın vazifesine son verilmesi,

Sayın sonuçları ile ilgili incelemeyi yapacak bir komisyon kurulması, komisyona Kurum üyelerinden Muzaffer Egesoy, Sabahattin Teoman, Cemal Süreyya Seber, Muvaffak Sami Onat ve Yekta Ragıp Özden'in çağırılması, Sabit

Paylı'nın komisyon raporunun ilgili kararına göre saptanacak borcu, ayrılma ödeneğinden düşüldükten sonra kalanın kendisine verilmesi, kabul edildi.

Bilimsel işler bölümünde :

a) Kastamonu Halkiyat ve Harsiyatı üzerinde yaptığı derlemelerin malzeme olarak Kurum'da saklanması, telif hakkı derleyicisine ait olmak üzere bunlara 500.- lira karşılık ödenmesi,

b) "Devlet Dairelerinde Resmî Yazışmalar Sözlüğü" nün, hazırlayıcısı Cahit Üztelli tarafından geliştirilip Yönetim Kurulunun mayıs 1963 toplantısına getirilmesi,

c) Atatürk'ün ölümünün 25. yıldönümü dolayısıyla Kurum'ca Atatürk ve onun dilciliği ile ilgili bir kitap ve bir Atatürk Şiirleri Antolojisi hazırlanması ve her iki kitabı hazırlıyacak komisyona Yayın ve Tanıtma Kolu başkanları ile işbirliği yapmak üzere Aksoy, Dağlarca ve Korkmaz'ın getirilmesi,

Bu komisyona yazı isteme, kitapların hacmini tayin etme ve basma yetkisi verilmesi,

Atatürk Şiirleri Antolojisi'nin 5000 tane basılması, Komisyon üyelerinin Yönetim Kurulu'nun mayıs 1963 toplantısına çalışmalarını hakkında rapor getirmeleri kabul edildi.

Çeşitli işler bölümünde :

a) 8-12 temmuz 1963 günleri arasında yapılacak olan Kurultaya çağırılacak yerli ve yabancı türkologlar ve bunlardan istenen bildiriler,

b) Türk Dil Kurumu İstanbul Dalı hakkında bilgi verildi.

c) Muharrem D. Mercanlâgil'in bir yanlılık olarak 1961 yılı "Edebiyat Ödülü Seçici Kurulu"na gönderilmiş olan "Ebcad Hesabı" adlı eserinin Bilim Ödülü Seçici Kurulu üyelerine sunulması. Seçici Kurulu'nun, bu eseri 1963 yılı aday kitapları arasında değil, 1961 yılında katılması gerektiğini gözönünde tutarak incelemesi ve ayrı karar vermesi kabul edildi.

d) Türkçe Sözlük dolayısıyla Yeni Matbaa ile aramızdaki anlaşmazlığın giderilmesi için görüşmelere başlandığı hususunda bilgi verildi.

e) 26 Eylül Dil Bayramında Millî Türk Talebe Birliği'nin İstanbul'da düzenlediği toplantıda Kurum aleyhine sözler söyleyen Sait Sadi Danişmentgazioğlu, sözlerinin yanlış yansıtıldığını söylediği ve bunu gazetede de yalanladığı için yapılacak bir işlem olmadığı kanısına varıldı.

f) Üç yıl ve daha fazla ödenti vermeyen üyelere mektup yazılarak verilecek belirli süre sonunda ödeme yapmayanların üyelikten çıkarılacaklarının bildirilmesi uygun görüldü.

g) Sami N. Özerdim'in yeniden devlet hizmetine girmiş bulunması nedeniyle Genel Yazmanlık görevinden affını istemesi üzerine Ömer Asım Aksoy, Derleme-Tarama Kolu'na vekillik etmek üzere, oybirliği ile Genel Yazmanlığa seçildi.

Alınan kararlarla birlikte Genel Yazman'ın açıklamalarının tümü oya sunulup kabul edildi.

Birinci Birleşik-İkinci Oturum

15 Şubat 1963

1- Başkan çoğunluk olduğunu bildirerek oturumu açtı.
Saymanlık raporu okundu.
a) 139.944.69 liralık bir ek ödenek verilmesi kabul edilerek, alınan bu kararlarla birlikte Saymanlık raporunun tümü oya sunulup kabul edildi.

2- Denetleme Kurulu raporu okundu.
a) Özerdim ve Öztelli'nin, Kitaplık memuru ile kitaplığı saymaları ve Yönetim Kurulu'nun mayıs toplantısına bir rapor getirmeleri,
b) Demirbaş eksiklerinin de Kurul'a getirilmesi ve bu yolda Denetçilerle işbirliği yapılması kabul edilmiştir.

Alınan kararlarla birlikte Denetleme Kurulu raporunun tümü oya sunulup kabul edilmiştir.

3- Türk Dil Kurumu yayınları Döner Sermaye Yönetmeliği madde madde okundu. Her madde üzerinde görüldü. Yönetmeliğin çoğaltılmış metni üzerinde 1.,2.,5.,7.,9.,12.,13.,14.,16. ve 17. maddelerde yapılan değişiklikler, 11. maddenin kaldırılması ve bir geçici madde eklenmesiyle Yönetmeliğin

tümü oya sunulup kabul edildi.

İkinci Birleşim-Birinci, İkinci ve Üçüncü Oturumlar
16 Şubat 1963

1- Başkan oturumları açtı.

Türk Dil Kurumu Tüzüğü Değiştirme Tasarısı madde madde okundu. Her madde üzerinde ayrı ayrı görüşüldü. Tasarının çoğaltılmış metni üzerinde 3., 4., 5., 6., 7., 9., 11., 12., 13., 17., 19., 21., 23., 29., 30., 32., 34., 35., 44., 47., 53., 56., ve 59. maddelerde yapılan değişikliklerle ve Yönetim Kurulu üyelerinin aykırılık açıklamaları yazma hakları saklı kalmak üzere tasarının tümü çoğunlukla kabul edildi.

Üçüncü Birleşim-Birinci Oturum

17 Şubat 1963

pazar saat: 9.30

1- Başkan oturumu açtı.

Derleme-Tarama Kolu raporu okundu.

a) Basılmakta olan "Söz Derleme Dergisi" ne, "Derleme Sözlüğü" adının verilmesine,

b) " Ata Sözlüğü ve Deyimler" adlı eseri inceleyecek komisyona Gencan, Öztelli ve Tuğrul'un seçilmesine, komisyon raporu olumlu olursa eserin basılması için Yürütme Kuruluna yetki verilmesine karar verilmiştir.

Derleme-Tarama Kolu raporunun alınan kararlarla birlikte tümü oya sunulup kabul edilmiştir.

2- Sözlük Kolu raporu okundu, oya sunulup kabul edildi.

3- Üye adayları için gizli oylama yapıldı. Dürder, Üzerdim ve Öztelli oyları sınıflama ile görevlendirildiler. 21 kişinin katıldığı bu oylamada üçte iki hesabıyla, en az 14 oy almış olanların üyeliğe alınmaları kabul edildi. Adayların aldıkları oylarla üyelik hakkını kazanmış olup olmadıkları aşağıdadır.

<u>Adayın adı</u>	<u>Olumlu Oy</u>	<u>Olumsuz oy</u>	<u>Olumsuz sonuç</u>
Dr. Ceyhan Atuf Kansu	20	1	
Ahmet Kutsi Tecer	20	1	
Nedim Tekin	19	2	
Tahir Kutsi Makal	20	1	
Erdoğan Tamer	21		
Dinçer Sümer	17	4	
İsmet Karadayı	21		
İnal Cem Aşkun	19	2	
İsmail Uğuz	19	2	
Gültekin Oransay	20	1	
Fahamettin Özgüç	19	2	
Osman Bolulu	20	1	
E. Hazin Güran	20	1	
Mehdi Halıcı	20	1	
Nurten Görün	20	1	
Saim İnal	20	1	
Hasan Kaya	19	2	
Hayrettin Uysal	18	3	
Cengiz Çelikten	13	8	kazanamamıştır.
Mukaddes Gözaydın	18	3	
Yusuf Ziya Ulusoy	16	5	
Önay Sözer	20	1	
Müberra Yetkin	17	4	
Turgay Göneng	14	7	
Turgut Özakman	21		
Baki Süha Ediboğlu	21		
Nurer Uğurlu	17	4	
Torun Sipahioğlu	18	3	
Abdullah Özçelik	19	2	
Demet Alçora	15	6	
Halil Uysal	16	5	
Abdullah Birkan	20	1	
Tahsin Sekir Balta	21		
Fikri Yalçınar	12	9	kazanamamıştır.
Haydar Gedikli	19	2	
İsmail Ulçugür	20	1	
Cemal Sezgin	21		
Mahmedet Şahinler	20	1	
Mustafa Sepetçioğlu	21		
Muazzam Sepetçioğlu	19	2	

Mehmet Maksudoğlu, Avni Demiralay ve Selâhattin Gökay'ın verdikleri bilgiler yetersiz görüldüğünden kendilerinden yeniden bilgi istenmesine ve gelecek seçime katılmalarına karar verildi.

Üçüncü Birleşim-İkinci Oturum

17 şubat 1963

pazar saat: 14.00

1- Başkan oturumu açtı. Kayıtlar defterden deftere geçirilirken kaydı silinen Yaşar Nabi Nâyır'a bir yanlışlık sonucu adının silindiği ve üyemiz olduğunun yazılması uygun görüldü.

2- Gramer Kolu raporu okundu.

a) Muzaffer Tansu'nun "Durgun Genel Ses Bilgisi ve Türkçe" adlı eserinin baskı sayısının 1500 olarak düzeltilmesi,

b) A. Dilaçar'ın "Türkiye Türkçesi Ana Gramerine Genel Dilbilgisi ve Türkoloji Bakımından Giriş" adlı eserinin, komisyon raporunda gösterilen pürüzler yazarınca giderildikten sonra 1500 tane basılması,

c) Talât Tekin'in "Devimli Ses Bilgisi" adlı eserinin, komisyon raporu uyarınca yazarı tarafından düzeltildikten sonra 1500 tane basılması,

ç) Doç. Dr. Şinasi Tekin'in "Eski Türkçe Dilbilgisi" ve "Eski Türkçe Elkitabı" adlı eserlerinin, komisyon raporlarında belirtilen şartlar yerine getirildikten sonra 1000 tane basılması,

Eserin yazarına, izin alınmasını gerektiren belgelerin yayımlanması için ilgili yerlerden izin alınıp alınmadığının sorulması,

d) Haydar Ediskun'un "Türkçede Bileşme Olayı ve Bileşiklerin Yazılışı" adlı araştırmasının Başuzman raporu ile birlikte Gencan ve Cin' tetkikine sunulması, komisyon raporu olumlu olursa eserin basılması ve baskı sayısının 2500 olarak saptanması,

e) Beşir Göğüş'ün araştırmasının "Türk Dili Araştırmaları Yıllığının 1962 yayın programına alınması,

f) Prof. Dr. Samim Sinanoğlu'nun söz dizimi ile ilgili araştırmasının 2000 tane basılması,

g) Ali Fehmi Karamanlıoğlu'nun "Kıpçak Türkçesi Üzerine Bir Gramer Denemesi" adlı eserinin Buluç tarafından da incelenmesi ve Yönetim Kurulunun mayıs toplantısına Korkmaz'la ortak bir rapor getirmeleri,

h) M. Fahrettin Kırzioğlu'nun hazırlıyacağı "Siyer-i Nebi" ve "Futuhü-Şam" adlı eserlerin kritik metin, kelime ve ekler indeksi şeklinde yayına hazırlanması için yazarla yapılacak yazışma sonucunun Yönetim Kurulunun mayıs toplantısına getirilmesi,

ı) Dilbilgisi ve dilbilim terimleri konusunda İstanbul ve Ankaradaki dilcilerle yapılacak toplantı için Gramer Kolu Başkanına yetki

-4-

verilmesi,

İnşâ sorunları ve çevriyazı alfabesi üzerindeki çalışmaların da bu toplantıda dilcilerin düşüncelerine sunulması,

1) Doç. Dr. Sedit Yüksel'in hazırladığı "Işkname" adlı eserin Prof. Dr. Hasan Eren tarafından da incelenmesi, Korkmaz'la Eren'in ortak raporu olumlu olursa eserin 1000 tane basılması kabul edildi.

Gramer Kolu raporu, alınan kararlarla birlikte, tümüyle oya sunulup kabul edildi.

3- Mehmet Tuğrul ve Sunullah Arısoy'un "Nutuk" hakkındaki raporları ve çeviriden bir kısım okundu.

a) Raporun ilkeler kısmı, Özgü'nün 3. maddenin c) fıkrasına azınlığına karşı, tümüyle oya sunulup kabul edildi.

b) Atatürk'ün nutkunu türkçeleştirenlere sayfa başına 15.00 lira verilmesi,

c) Çeviricilere verilen çeviri ücretinin yarısının denetçilere denetleme ücreti olarak verilmesi,

d) "Nutuk" un 5000 tane basılması oya sunulup kabul edildi.

4- Tanıtma Kolu raporu okundu.

a) Tanıtma Kolu için bir çalışma plânı hazırlanması,

b) "Ortak Bildiri" yi imza eden Dernek, Birlik, Sendika ve Kuruluşlara Yönetim Kurulu'nun hislerinin Başkan'ın imzasıyla bildirilmesi,

c) İçişleri Bakanına başkanın imzasını taşıyan bir teşekkür mektubu yazılması,

d) Gümrük tarifesi yoluyla dilimize giren yabancı nesne adlarının türkçeleştirilmesi işinin Terim Kolu'na devredilmesi,

e) Mayıs toplantısına kadar ihtiyaç halinde Tanıtma Kolu'nda gündelikle adam çalıştırmak üzere Yürütme Kurulu'na yetki verilmesi,

f) Gazetecilik Dil Ödülü Seçici Kurulu'na önerilenlerden İlhami Soysal, Hikmet Dizdaroğlu ve Salâh Birsal'in asıl, Salim Şengil ve Naim

Tirali'nin yedek üye olarak getirilmeleri kabul edildi.

Alınan kararlarla birlikte Tanıtma Kolu raporunun tümü oya sunulup kabul edildi.

5- Terim Kolu raporu okundu.

a) Orta Öğretim Terimleri Kılavuzu'nun 5000 tane basılması,

b) Oyun Terimleri Sözlüğü'nü inceleyecek komisyona Haydar Edisun, Baha Dürder ve Malâhat Özgü'nün getirilmesi, komisyon raporu olumlu olursa eserin 3000 tane basılması,

c) Hukuk Terimleri Sözlüğü'nü inceleyecek komisyona Ömer İslam Aksoy ve Tahsin Bekir Balta'nın getirilmesi, komisyon raporu olumlu olursa sözlüğün 3000 tane basılması,

Alınan kararlarla birlikte Terim Kolu raporunun tümü oya sunulup kabul edildi.

6- Yayın Kolu raporu okundu.

a) Dergi Yönetmeliği'nin ivedi olmadığı gerekçesiyle Yönetim Kurulunun Mayıs toplantısında görüşülmesi,

b) Gündüz Akıncı'nın "Türk Nesir Antolojisi" ne yazacağı önsözün gelecek toplantıya getirilmesi,

c) Antoloji düzenliyenlere ödenecek ücretin saymaca sayfa başına 10.- lira olması kabul edildi.

Yayın Kolu raporunun alınan kararlarla birlikte tümü oya sunulup kabul edildi.

7- Gündemin öneriler bölümüne geçildi.

Baltacıoğlu'nun, Kurum binasının giriş cephesindeki duvara Atatürk'ün bir baröliyefinin yaptırılmasını isteyen önerisi okundu. İncelemeyi gerektirdiğinden, Mayıs toplantısına öneride bulunulmak üzere İşin Yürütme Kuruluna bırakılmasına karar verildi.

8- Gündemin bütün maddeleri görüşüldüğünden Başkan oturumu kapadı.

Ağakay

Ağakay

Âkinci

Âksoy

Âksoy

Arısoy

Arısoy

Baltacıoğlu

Baltacıoğlu

Banguoğlu

Banguoğlu

Birsel

Buluç

Cin

Cin

Civaoğlu

Civaoğlu

Dağlarca

Dağlarca

Dizdaroğlu

Dizdaroğlu

Dürder

Dürder

Gencan

Gencan

Gökşen

Gökşen

İğdemir

İğdemir

Korkmaz

Korkmaz

Levend

Levend

Özerdim

Özerdim

Özgül

Öztelli

Cahit Öztelli

Tuğrul

M. Tuğrul

Tirali

Maim Tirali